MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

Per contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ 1s ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

	Indochine	Chine	Europe
Cảm ơn	8$ 00	8$ 00	8$ 00
Các làng và Các công-sở	»	8. 00	8. 00
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 20
Ba tháng.	1. 50	1. 75	1. 60
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55

8$ 00 | 9$ 00 | »
8. 00 | 9. 00 | »
3. 20 | 3. 30 | 4. 50
1. 60 | 1. 65 | 2. 25
0. 55 | 0. 60 | 0. 75

Cách làm giàu cho tiếng Việt-Nam

(*Tiếp theo*)

2° *Hai là dùng những tiếng cũ để làm thành tiếng mới.* — Khi ta đã kê-cứu tìm được hết cả những tiếng đã sẵn có từ xưa rồi, ta có thể cho tiếng nước nhà thì là đủ dùng không? Không, dù những tiếng cũ của ta nhiều thế nào mặc lòng, dù những tiếng đó khi sưu tập hết có thể thành một pho tự-điển khá to, ta cũng chưa dám bảo thế là ta đủ dùng. Ngày nay phong-hội ngày một mở mang, học-thuật ngày thêm tiến bộ, vậy những tiếng cũ-kĩ kia dùng sao mà là những cái mới cho đúng được. Ngay như tiếng nước Pháp là một thứ tiếng rất phong phú cũng còn phải đặt thêm tiếng mới để chỉ những vật mới có, huống chi là tiếng của ta. Ta cứ đem so một quyển tự-điển Pháp cũ với một quyển tự điển mới thì sẽ thấy có biết bao là tiếng mới trước kia không thấy biên vào. Thí dụ như những tiếng về khoa học chỉ các điều mới phát minh về cuối thế-kỷ thứ mười chín hay đầu thế kỷ thứ hai mươi, những tiếng mới ấy chắc về thế-kỷ thứ mười tám hay đầu thế-kỷ thứ mười chín đã ai biết là gì, đã ai ngờ là sẽ có. Tiếng ta cũng vậy, ngày nay quốc-dân trình độ một ngày một cao, học-thuật một ngày một tiến, ta được thấy biết bao là vật mới mà xưa kia ông cha ta không thấy bao giờ, ta được rõ bao nhiêu là tư tưởng mà trước kia tổ tiên ta chưa nghĩ đến bao giờ; vậy muốn chỉ những vật mới ấy, muốn tả những tư tưởng mới ấy, dùng tiếng cũ không sao đúng được, ta phải đặt ra tiếng mới vậy. Nhưng đặt ra tiếng mới phải dùng cách nào cho tiện hơn cả? Thiết tưởng cách tiện hơn cả là cách hợp những tiếng cũ ta đã sẵn có từ xưa để làm tiếng mới, vì đó là một cách rất giản-tiện mà những tiếng mới đặt ra ai nghe cũng hiểu ngay được, không có điều chi là khó khăn cả. Nhiều tiếng mới của ta ngày nay, nhất là những tiếng về khoa-học chỉ những vật mới có, thường theo cách đó mà thành cả. Như những tiếng: *tàu bay, tàu ngầm, xe lửa, tàu bộ, tàu thuỷ, xe đạp, vân vân*.... là những tiếng mới ở những tiếng đã sẵn có mà ra, rất là giản dị, rất là dễ hiểu, ai nghe thấy cũng rõ ngay là muốn chỉ vật gì, không cần phải nghĩ ngợi gì nữa. Nay ta không xem cách đặt tiếng mới của người Tàu hay người Pháp xem sao! Có phải là họ thường dùng những tiếng cũ sẵn có đem hợp lại mà đặt thành những tiếng mới đó ru! Tiếng *bình-đẳng*, tiếng *bác-ái*, tiếng *hợp-quần*, tiếng *hóa-xa*, tiếng *điện-báo*, tuy là tiếng mới đặt của người Tàu mà thuần là những tiếng cũ ghép lại thành nên cả — Lại như tiếng Pháp có tiếng *canne à sucre, pomme de terre*, là những tiếng mới có độ một vài thế kỷ nay thôi, nhưng là những tiếng do tiếng cũ hợp lại mà nên. Bên nước Pháp không có mía, vì mía chỉ mọc ở những xứ về nhiệt-đới, nhưng khi người Pháp được trông thấy mía, được nếm mùi mía, thấy cây mía hình như cái gậy mà lại có chất ngọt như đường thì người ấy liền đặt thành tiếng *canne à sucre* là tiếng đã được công-nhận khắp nước ngày nay — Lại như khoai tây là một thứ củ trước kia nước Pháp không có, người Pháp mới sau mới bắt đầu giống, người Pháp thấy củ ấy hình như quả tân (*pomme*) và sinh ở dưới đất, thì đặt ngay cho cái tên rất giản-dị là *pomme de terre*, khách dân Pháp ngày nay đều dùng tiếng ấy để chỉ thứ khoai tây, mà không ai cho là những tiếng nôm na thô-lậu cả! Như thế ta há không theo gương ấy mà làm cho tiếng nước nhà giàu thêm bằng một cách rất giản-dị đó ru!

3° *Ba là mượn tiếng nước ngoài.* — Đã đành cách học tiếng cũ đặt thành tiếng mới để làm cho tiếng nước nhà giàu thêm, là một cách rất tiện, rất giản dị, song có phải là bao giờ muốn đặt tiếng mới cũng cứng cách ấy được không? Không, tuy cách đó tiện thật, song khôn thay, cũng lắm khi không dùng được, vì hoặc là không có tiếng cũ nào có thể ghép lại cho đúng nghĩa, hoặc là có, nhưng đặt như thế khỉ lôi thôi, không được gon gàng trôi chảy. Khi gặp những tiếng như thế thì ta phải làm thế nào? Ta đành chịu khoanh tay hay sao? Không, khi nào gặp những nỗi khó khăn như thế, khiến cho ta không thể dùng cái cách giản dị trên kia được, thì ta lại dùng cách khác là cách mượn tiếng nước ngoài. Mượn tiếng nước ngoài để làm giàu cho tiếng nước mình, vẫn là một sự bất đắc-dĩ song không phải là một điều xấu xa đáng làm cho ta thẹn mặt đâu, miễn là ta biết mượn sao cho vừa phải thì thôi, chớ đừng có mượn nhiều quá, hình như chỉ chực ăn sẵn của người, vừa làm cho tiếng nước mình rậm rạp khó khăn, vừa bị người chê là mình lười dột. Chỉ khi nào ta không dùng được ta phải mượn tiếng nước ngoài, thì ta không còn e-lệ điều chi nữa. Chính tiếng nước Pháp đã mượn biết bao nhiêu là tiếng nước ngoài cho nên mới được phong phú như ngày nay. Không kể tiếng *latin* là tiếng làm căn-bản cho tiếng Pháp đã đành, tiếng Pháp lại còn mượn những tiếng nước ngoài rất lắm, như những tiếng: orthographe, téléphone, zoophyte, photographie, là tiếng Hi-lạp — những tiếng: arsenal, bombe, opéra, violon là tiếng Y-đại-lợi — những tiếng colonel, tornade, vanille, là tiếng Y-pha-nho — những tiếng: blocus, obus, sabre là tiếng Đức — những tiếng bifteck, jockey, wagon, tramway là tiếng Anh văn vân,... Gần đây tiếng Pháp lại còn mượn cả tiếng Tàu, tiếng Nam-Việt nữa. Như thế đủ biết rằng cách mượn tiếng nước ngoài cũng là một cách giúp cho tiếng nước nhà được chóng giàu thêm. Nay ta mượn tiếng nước nào để làm cho tiếng Việt-Nam nhà được thêm phong phú. Chẳng phải nói ai cũng rõ là trước hết ta nên mượn tiếng của Trung-hoa. Nói là mượn tiếng Trung-hoa thì không được đúng lắm, vì ta chỉ mượn chữ thôi, vì chữ đó ta đọc khác, người Tàu đọc khác, không có chút chi là giống cả. Ta mượn chữ Tàu — hay gọi chữ nho cũng thế — vì những tiếng nói của ta đặt bằng chữ nho nghe phần nhiều có vẻ tao-nhã, gon-gàng, và đọc nghe cũng trôi chảy lắm. Song ta chớ có nên mượn nhiều quá, vì làm việc gì cũng vậy, nhiều quá hóa hại. Ngoài chữ Hán, ta lại còn có thể mượn tiếng Pháp nữa, nhất là những tiếng về khoa-học, hoặc là chỉ những vật bên Á đông không có bao giờ nên không có tiếng nào hợp đúng mà dùng. Ta mượn đây là chỉ mượn thanh-âm mà thôi, nghĩa là ta đọc hẳn ra tiếng ta, chớ không đọc theo tiếng Pháp; thí dụ như: xem *xiếc, xà-phòng, nhà-ga, phó mát*, văn văn. Mượn như thế mới nghe còn ngượng, nhưng lâu dần nghe cũng quen tai, rồi những tiếng ngoại-quốc đều nhập-tịch làm tiếng Việt-Nam mà giúp cho tiếng nước nhà được phong-phú như người.

Nhưng ta phải biết rằng việc làm cho tiếng nói của một dân-tộc được ngày thêm phong-phú không phải là việc một vài người làm nổi và trong một vài năm thì xong đâu. Việc đó là việc của cả quốc-dân, và là việc lâu dài, vậy mong rằng các nhà trí-thức đều ra công có sức, mỗi người một phần, gom góp cho chóng xây nổi cái lâu đài đẹp đẽ bằng tiếng nước nhà, thì thật là một điều rất có ích cho tiền-đồ Tổ-quốc.

B. G.

Tin Nam-kỳ

Ngày 27 Janvier

Phái-bộ của Nghị viện

Chiều hôm qua, hồi 15 giờ 30 phái bộ đến thăm kho tàu. Quan thủy-quân đô-đốc nghênh tiếp phái-bộ. Phái-bộ xem xét cái thế-lệ mới về việc quản-đốc kho tàu, rồi phái-bộ đi thăm các xưởng thợ, các ô-tàu, vân vân. Sáng hôm nay hồi 7 giờ 30, phái-bộ đi thăm bãi-cảng Saigon và Chợ-lớn và xem xét các công-trình của chánh-phủ dự-định.

Hồi 10 giờ sáng, ông xã-trưởng và hội-đồng thành-phố tiếp phái-bộ tại nhà thị-sảnh.

Ngày 30 Janvier

Bị hại vì sấn bắn

Quan cai-trị chủ tỉnh Bạc, có điện rằng ngày hôm qua 29 Janvier hồi 10 giờ sáng, quan hai Boulserin đang đi sấn gần Long-hải, không rõ vì ý thế nào mà lại bị đạn ở bụng ngài tin phải ngực. Không ngờ ở Baria Baria đã quan thầy thuốc binh ở Ô-cấp đến chữa. Nhưng vết bị thương nặng quá, quan hai Boulserin không sống được.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 29 Janvier 1923

Việc trù-bình tại nước Đức

Quan tổng-trưởng bộ Công-tác, và đại-tướng Weigand đã đến hạt Rhur để trông nom việc thi-hành các phương sách để ổn-định.

Các việc-phức nước Đức người nào nhất định không chịu thôi tông thì Đồng-minh đã trục xuất cảnh ngoại.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 29 Janvier 1923

Hoa-kỳ đối với việc trù bình tại nước Đức

Báo *New York World* nói rằng nước Pháp không có cho quân người đi đến, đã vâng sang quận Rhur, nhưng nước Pháp chỉ đem binh đi trấng sang đấy mà thôi. Báo ấy nói rằng các tin rằng sẽ việc ấy nguyên bởi người Đức dồn lên toàn là những tin đồn sai cả.

Nguyên-lão nghị-viện nước Hoa-kỳ lại bàn đến cái thái-độ nước Hoa-kỳ đối với cái vấn-đề bồi-thường. Ông nguyên-lão nghị-viện David Deed có nói : Tôi xin rằng cứ để cho nước Pháp tự-do mà thực-hành cái chính-sách ngày nay đối với nước ấy, để bắt nước ấy nộp các trái-khoản cho nước Pháp. Tôi nói như thế tưởng là hợp ý đại đa số các cựu chiến-binh, tức là những người đã quyên-sinh trong bờ cõi nước Pháp vậy.

M. Oddie có nói : Nước Pháp chỉ cố yêu-cầu lấy những quyền lợi đích đáng của mình mà thôi.

Nước Bỉ đối với âm-thoại nước Pháp

Tại Bruxelles người Bỉ có biểu tình kịch liệt để thỉnh cầu duy trì việc dùng chữ Pháp trong cao-đẳng học đường Gand. Những người muốn duy-trì việc dùng âm thoại nước Pháp có gởi đơn kèn với Bỉ hoàng, và các quan chức. Có một vài nơi xảy ra xô-xát nhau, nhưng không quan-trọng gì cả. Có một người bị bắt

Việc trù-bình tại nước Đức

Tại hạt Khur và hạt Rhénanie, thì một vài nơi người ta nổi lên bỏ xa vẫn đình-công. Những người làm các sở công và các sở tư vẫn ra tình phản đối. Còn như thợ thuyền thì không.

Tình-trạng ở Trèves yên hơn trước. Các sở lại làm việc.

Viên nội-vụ tổng-trưởng chánh-phủ hãn-quốc nước Thổ có gửi thông-tư khuyên trong hạt Reichswehr nên thôi đừng nhận quân lính đến ứng mộ nữa. Viên ấy có nói rằng không có lẽ nào xảy ra việc chiến-tranh được, và khuyên rằng ai nấy nên về nhà mà an cư lạc nghiệp.

Báo *Vorwaerts* có nói rằng nhân dân thợ thuyền một lòng với cái chánh sách thực-hành tờ hòa nghị Versailles và mong cho nước Đức hòa hợp với Đồng-minh.

Những người phải bắt ở Dusseldorf mới rồi, phải án từ 8 đến 15 ngày tội giam, và tiền phạt rất nặng.

Tại bảo-bộ miền kỹ nghệ nặn rất những người làm hỏa xa đều đình công, thì người Pháp thay vào làm việc. Tại miền Nam, chỉ một vài nơi đình-công mà thôi. Bọn đình công có bảy hoại các cơ khí ở các nhà ga. Nhiều nhà ga hiện nay không cho đi lại được. Người Pháp đương sửa sang lại đường hỏa xa. Những người phạm những việc hủy hoại ấy đã phải trục xuất cảnh ngoại. Cả các đường điện thoại cũng bị hủy hoại, nhưng đã chữa lại xong ngay. Những đường điện thoại bình yên ở Dusseldorf ở Essen và ở Rheinlandekabel bị cắt đứt, các nhà quyền binh bèn chiếm lấy đường điện thoại thường để đàng thi tác nay không có đường điện thoại giao thông với Berlin và Hanovre nữa.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thì-Quyên nỗ-ắt thi cuộc thi bài ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc định-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giữa tầm, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XLV

Vẫn-minh gặp hội đua chen !
Vân vi trong Âu-trí-viên mấy lời :
Lạc, Hồng ta vốn là nòi,
Giống vàng lai-láng là người Việt-Nam
Đời đời chung-tử giang-sơn.
Son-hà vẫn vững, nước non vẫn bền;
Hiềm vì tài mọn trí hèn,
Lại bề học-vấn không nghiêm cách tài
Cho nên kiến thức kém người !
Mà nên khai-trí chưa ai gây dựng!
Lợi riêng thì lấy làm lòng,
Nghĩa công thì bỏ không cộng lo toan,
Cho nên nhiều nỗi giao nan,
Ta thân chẳng biết còn toan mong gì,
Ngày nay trình-độ đổi dời,
Trên nhờ Bảo-hộ ấn thi nhiệt-thành !
Sau nhờ các bậc tài-danh,
Xây nền khai-trí để thành nhân cho,
Làm người nên phải lo xa,
Ta-thân ! Ổn được ấy là bản cầu,
Sinh-thành là được cao thâm !
Làm con giữ hiếu thảy chung mọi lòng.

Thờ vua phải hết trung-thành,
Ấy là bản-lĩnh của danh phận mình,
Anh em chung gốc khác cành,
Thương nhau ta phải một lòng như nhau.
Vợ chồng đừng chọn nghèo giàu,
Nghĩa tao-khang dẫu bạc đầu không quên,
Tìm nơi đức-hạnh vẹn tuyền,
Phong, hoa, tuyết, nguyệt chớ nên tới gần,
Bầu bạn cũng phải ân cần,
Một lòng thành-tín giao thân chơi bời,
Nhân nghĩa, lễ trí vui cười,
Đừng câu dối giả, đừng lời tà dâm,
Lập thân trong đạo ngũ luân,
Ghi lòng, tạc dạ chớ nhầm, chớ sai.
Đã là một giống một loài,
Phải nên đoàn-thể là người đồng-thâm;
Lại cần trong việc tử-đâm,
Sĩ, nông, công, cổ rồi cần lo toan,
Học thì học lấy chuyên môn,
Bé đâu cần học, lớn khôn thực hành,
Sao cho trí xảo, tinh thần,
Một nghề tinh xảo một thân sang giàu,
Làm người ai kém ai đâu,
Hơn nhau trí lự, hơn nhau chính thành,
Khuyên ai kíp phải tu hành,
Trước thân vinh-quí, gia đình hiển dương,
Nay nhờ khai-trí sẵn nền,
Ta nên lập-chí bảo truyền về sau,
Đạo, đức, nhân, nghĩa làm đầu,
Học nghề, dụng nghiệp cũng nhau sinh tài,
Vẫn tâm chẳng thẹn với đời,
Quốc thể được thịnh, thân người được vinh,
Vân vi trong Âu-trí-viên,
Dám khuyên những bạn thiếu-niên ghi lòng.

TRANH VẼ

Bán buôn — **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về nhà mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vì tranh, vì truyện bán rẻ trước tháng 73, Tiên Sinh, Hanoi

Ta nên cải-lương cách ăn tết

Cứ cái tục ăn tết của ta, so với các nước, thực là phiền vẫn thái quá. Hễ gần tết đến, là mua vải và áo quần, người sắm sửa đồ đạc, kẻ mua tranh pháo, người sắm vàng hương. Có nhà tốn đến mấy trăm, có nhà đôi ba chục, có nhà mượn làm đồng chẳng hạn. Cứ xem ngày như độ này thấy hàng-khách, hiệu nào hiệu nấy chật ních những người, tiếp nọp lên về sự sắm tết thì biết. Ấy cho nên cái tết của người mình ra phí thế, hỏi có tốn hao không?

Lại trong khi 3 ngày tết, còn bày ra nhiều trò nhảm nhí : nào gió, nào bánh, nào rượu, nào chè, nào thuốc, đãi-ngộ nhau đủ thứ vẻ, bày ra là liệt trên bàn thờ, trông bi-ai như cửa hàng tạp hóa vậy. Thế có phải trái với câu « Lễ giữ kỹ xa đã mình kiệm-ước không ?

Cách chơi bời, thì nào kẻ đỏ cán 35i, người đánh tứ bình, kẻ chặn thầy tiên, người đánh hoa các, nhà có ra thì tranh treo tố-nữ, pháo nổ bàn đạo, mà người càng chăng nữa, cũng đi đớp ngoài sân rau pháo chuột, nhom nhem trong vách bức tranh gà. Chao ơi ! chơi thế thực là nhỏ nhặt tỉ mỉ quá.

Cách vẫn lại thì thế, thì trừ mấy chỗ đô hội, phồn hoa, chứ đến các nơi thôn quê nghèo nàn, như ở mấy tỉnh nhà ra, nhà này đến nhà khác, kẻ đi đặt giường, người đến mừng tuổi, kẻ đi xông đất, người đến mở hàng rộn rịp cả dãy đường, kể nghĩa có đi có lại mới loại lòng nhau cũng hay thực, nhưng chết vì hay bày ra ăn quà, đến nhà nào cũng đọn cỗ, cũng mời rượu, thành ra say sưa suốt ngày, Một ngày còn khá lại giòng giã đến 2, 3 ngày. Hỏi có phải lưu liên quá không ?

Ngoại giả còn nhiều cách hủ nữa, như giồng cây pêu, rắc vôi bột, bổ cây đa làm lộc, giải cỏ rây trừ tà vân vân. Thực là bề lệu quá !

Ấy là kể qua mấy cách ăn tết của ta như thế, có phải là phiền-vẫn quá không? Xin thưa, chẳng những là phiền vẫn không, lại còn phí vô ích nữa. Nếu cứ thế mãi, chắc một ngày còn một nhàm; Vậy ta nên kíp cải lương, tính sao cho tiện ? chứ cứ nhẽ chực theo thói cũ mãi hay sao ?

Nay muốn cải lương cách ăn tết thế nào cho phải ? Tôi thiết nghĩ việc đó cũng không lấy gì làm khó. Ôi ! ở đời việc gì cũng vậy, cứ qui hồ thích trung là hay, chứ bất cập cũng không được mà thái quá lại càng không được lắm.

Nay xét ra ngày tết nguyên đán kia không phải là một ngày về vang gì ở trong lịch sử, cũng không phải là một ngày đáng kỷ-niệm gì của dân tộc, chẳng qua nhờ xuân sang bè bộn, bết ba sáng thu, hết thu sang đông, hết đông rồi lại xuân qua đất xoay chung quanh giáp một vòng thái dương 365 ngày, hết 365 ngày là một năm, mỗi năm là là một tết. Vậy thì tết gì làm gai trong ? Lấy gì làm vui mừng mà người mình dùng cái thái độ kính trọng một cách qua đáng đến như vậy...

Ở, bảo rằng tết là ngày thờ cúng tổ tiên, thì quí thảo hưởng kỳ khi, chứng bình là có tâm chí, bảo rằng tết là ngày vui vẻ anh em thì hiền vàng thân lại là dễ, chẳng qua những trần chân-nước là đã, chứ có phải chăng cũng có khác gì ngày kỵ ngày giỗ đâu ? Thế thì cần gì phải tốn hao nhiều, tính Kiến-an, được phép nghỉ dưỡng bệnh hai tháng, Hạn nữa lương...

M. Lâm-hữu-Lập, bận tuyển trí-huyện trợ lý tỉnh-thự, tỉnh Kiến-an nay quyền việc huyện An-lão trong khi M Trợ nghỉ.

Ngoạch thú y. — M Cao-đình-Tư, thầy thuộc thú-y ở Yên-bay đổi đi

Nguyên-đán này hơn các tết lấy ? Thực cũng lấy làm lạ

Vậy nay muốn cải lương cách ăn tết, tôi thiết nghĩ nên theo ngay như các ngày tết Đoan-ngọ, Trung-thu vân vân thì giản tiện lắm.

Lại nên bắt chiếc ngay cách ăn tết của nước Đại-pháp vẫn ăn tết xưa nay, chỉ ăn có một ngày thôi, mà cũng mượn thời cũng ăn việc để nghỉ hàng năm của dân ta cũng chẳng kém chi cái số bỏ ra mua vàng mã.

Lại còn một điều là những kẻ đã nhập-tịch trong làng đỗ bác, ai cũng biết cái cảnh khổ, khi gặp vận lấy phải lên giữ-a mười đồng đói ba chục thì họ hết sức tiêu chắt, nào sắm sửa quần no áo kín, nào lên xe xuống ngựa khiến cho kẻ bị thua không tài nào gỡ lại cái tiếng mà họ đã được

Nhưng khốn thay họ chỉ biết kỳ-vọng những sự quá cao, còn tâm chí họ thì cứ sử những điều hèn mạt. Vậy thì những người hèn mọn trí thiển-tài sơ, nhưng còn có chút tâm huyết như bi-nhân này chỉ trông cậy vào những bậc đáng làm tiêu biểu cho xã-hội đáng làm con chim đầu đàn của quốc-dân, làm thế nào mà giúp đỡ chính-phủ để trừ được cái ấn-tệ

Chúng tôi đã đi ngang qua hai xóm nhà. Những cái nhà nầy giống như những cái nhà tôi đã kể cách thế nào đã rồi. Chúng tôi trèo lên mấy cái gò ít cây cối lắm. Núi non trọc nhìn vậy thì từ Mong tseu trở lên đây, còn từ Mong-tseu trở xuống Lao-kay đến Vĩ-tịt thì rất rải xanh tốt lắm vì nhiều cây, cỏ.

cái văn minh phương Tây, mà lại là nết để so-sánh cho biết được cái giá-trị của cái văn-minh phương tây ấy, và nay người mình muốn hấp thụ được cả hai cái văn-minh thì phải tìm mà nhặt lấy cả 2 bên, những phần tinh-túy mà đem dung hòa với nhau. Còn nếu nhất đán nay ta phá hoại cả cái nền văn minh cũ

cho ngày tết Đoan-ngọ, Trung-thu văn vân thì giản tiện lắm.

Lại nên bắt chiếc ngay cách ăn tết của nước Đại-pháp vẫn ăn tết xưa nay, chỉ ăn có một ngày thôi, mà cũng mừng tuổi, cũng ăn tiệc, đủ cả! Nhưng chẳng văn-minh lắm ru?

Ôi! nói thì dễ đấy, nhưng làm thì khó sao vậy? Vì việc đi phong diện tục là cuộc lớn, không phải một ngày mà xong được, không phải một lời nói mà bỏ được tất phải bàn bạc còn nhiều, dẫn dần mới có thể xong được.

Nay nhân được dịp cải lương mới này mong rằng các quan trên có lòng nghĩ đến, bắt các dân nhân thêm một khoản về mục Tết-tự rằng: (Tết Nguyên-đán chỉ được ăn một ngày thôi, mà vàng mã, tranh pháo nhất đa (cám chỉ văn-vân) Hoa may có thể, mỗi nói chuyện cải lương cách ăn tết được

Tuyết-như, Tăng-xuân-Mai.

Tự do diễn đàn

Cái sòng bạc nhất thế giới

(Tiếp theo)

Từ những khi lương thấp giải-tiết, mà những bọng thiếu-niên nam nữ sĩ còn tự ngữ quần lam, mê-man đánh bài đánh bạc, thì các cụ khi xưa vẫn có cái khuyến giới rất nhẹ nhàng mà thâm: (con giai ba tuổi rành chữa vợ con gì mà đi ham mê, nay chè, mai rượu, nay cờ, mai bạc thì còn ma nào nó dám lấy) Và bên con gái ai cũng như vậy thì các cụ quở mà bảo rằng: (con gái nhong nhóng chẳng chịu làm chịu ăn cứ tụm năm tụm ba lê la vào những nơi bài bạc vô phúc mà nhà nào vớ phải, rồi chẳng kẻo cái câu thượng cẳng chân hạ cẳng tay, vào mồng ba ra mồng bảy).

Nhờ những câu ấy mà những con gái con gái bấy giờ còn biết lo đến đường thong-lai của mình, sợ rằng tiếng lành đồn xa tiếng dữ đồn xa, những nết xấu rật hư mình lọt đến tai nhà có con giai hay con gái, khiến cho đường gia-thất khó khăn, đường nhân duyên trắc trở mà phải như phải chừa.

Xem như thế thì cái tệ bài bạc vẫn là một cái thói di-truyền của dân ta từ xưa, không phải là không có, nhưng không đến nỗi quá như bây giờ. Cái tệ bài bạc ngày xưa phần nhiều là mua vui giải buồn, phần ít là bóc sống bóc áo, giữ cửa giữ nhà lẫn nhau phần nhiều là đem lộ may ăn rồi thua, phần ít là bài gian bạc lận, chị có phần hư mà không có phần hại..

Những kẻ chơi bời có bạc lắc được khi thua thì sau có phần nản, người được thì loang toàng phóng túng Nhưng đồng tiền may rủi của họ, dẫu có loang toàng phóng túng cũng chỉ ở trong tay người mình, chứ bấy giờ đã làm gì có nhiều ngoại-hóa cho nên cái tệ cờ bạc ngày xưa có thể gọi được là có thư mà không có hại, mà có hại thì cũng chỉ hại riêng từng người, người này hại thì người kia lợi, cái lợi hại nó thay đổi nhau cũng chỉ quanh quanh trong nước.

Chứ như cái tệ bài bạc bây giờ thì phần nhiều là bọn giờ cửa giờ nhà chỉ cơ cất nghiệp chứ phần ít là mua vui giải buồn, phần nhiều là cờ gian bạc lận, phần ít là may ăn rủ thua. Cái tệ bài bạc bây giờ lại kiêm cả hư lẫn hại, từ khi sinh ra một thứ đánh bài gọi là tài-bàn, thuở xưa đánh tổ-tôm thì phải nhóm người, bay bổn người bí từ, chứ như tài bàn chỉ có ba người, cho nên những kẻ chơi bời đi đến đâu rủ nhau là thành đám rất chóng, bởi vậy cái tệ bài bạc mỗi ngày một lan rộng mãi ra.

Ký-giả đã thấy nhiều nhà, từ trẻ chí già, từ lớn chí bé, không người nào là không thạo tổ-tôm, tài bàn, chắn-phỏng. Lại chứng mươi mười lăm năm nay mới sinh ra vài thứ bài bạc mới nữa là: ích xì, trận-sébắt, bài-cào, cách ăn thua chẳng kém chi ốc đâu.

Tôi có được nghe chuyện một nhà đô-bác chuyên môn nói rằng: «đánh ích xì một đêm mà đã ăn thua đến giảm bảy chục, đôi ba trăm, cứ mươi lăm phát đồng hồ lại thay một cỗ, mỗi cỗ giá tới 0 p. 35, một đêm thay đổi có đôi ba chục cỗ,» mà những đồ cục lại là ngoại-hóa đưa vào. Như vậy thì cái sổ tiền bỏ ra mua bài biết cái canh khóa, khi gặp vận lấy phải lên giảm mươi đồng đổi ba chục thì bọ hết sức tiêu cái, nào sắm sửa quần nọ áo kia, nào lên xe xuống ngựa khiến cho kẻ bị thua không tài nào gỡ lại cái tiền mà bọ đã được. Nhưng bọ có biết đâu rằng những kẻ đỉ máu mê bài bạc, được say ăn thua say gỗ bẻ gập đám tất phải đâm vào, còn đồng nào thì đánh khi hết rồi lại sinh ra vay công lãnh nợ, cùng giả thì cầm cố bán chác để lấy tiền mà đánh, cứ quanh quanh quẩn quẩn ai cũng như vậy; thành thử cái đồng tiền may rủi được thua của họ kết cục rồi lại chỉ bị cái lưỡng gió 15-tài nó đưa đẩy ra bể ngoài hết cả.

Cho nên cái tệ bài bạc bây giờ có thể gọi được là kiêm cả hư lẫn hại.

Xưa kia, chỉ những người vô công rỗi nghề thì mới ham mê cờ bạc; chứ như bây giờ thì khắp các hàng nhân-đẳng trong xã-hội, từ nam-giới cho tới nữ-lưu, không một hạng nào là không có người bị con ma bài bạc nó ám-ảnh. Ngày xưa những nhà làm ăn buôn bán, con cháu có nhân nghỉ tết bảy ra để thưởng xuân một vài hôm, thì các cụ quở mà bảo rằng: «Nhà làm ăn buôn bán, không phải là nhà có bạc, muốn tết thì nết ngày đi». Vậy mà, bây giờ chính những nhà ấy, người thì ra về buôn bán làm lấu mà trong lại thường bày ra cờ bạc. Ấy cũng chỉ vì rồi làm ăn buôn bán cần dân mình càng ngày càng người khôn của khó, nghỉ tết rồi nhiều, một cửa hàng cũng bằng ấy khách tiêu-thụ, năm bảy cửa hàng rồi đến đôi ba mươi cửa hàng cũng bằng ấy khách tiêu thụ, thì người khách cạnh-tranh với người mình, thành thử cái quyền lợi nó san sẻ lẫn nhau, để một thì giờ chia nhau thì khó.

Cái sổ chi xuất càng ngày càng tăng mà không thể hà tiện được cái sổ thu nhập thì càng ngày càng giảm lại là lẽ tất nhiên. Vì những nỗi không bình quân lấy mà người ta xuống cảnh cơ cái phương gà thì đỏ hỏ, một đêm tí ra cũng được giảm ba đồng, nhiều ra cũng được đôi ba chục thì lội gì mà bọ chẳng làm.

Chẳng thế sao có người quanh năm chuyên về nghề gá chứa, mà cũng làm nên của cao nhà rộng, quan yên dân chuộng dư thế dư thần.

Lại vài tháng mới đây xuất nẩu cái chứng truyền-nhiễm bài điếm đề hầu lan khắp mọi nơi trong thành-phố Nam-định, cái chứng ấy kỳ thủy phát ra bởi một bọn thiếu-niên lang-ia, độ năm ngoái nhân có lệ thưởng niêu mở bài đếm trong giấy phép có mục xin mở bài đếm rồi các quan viên chiếu tập các bạn làng chơi, có sản bấy ngày giới mà tiền bỏ được cũng kha khá.

Vì vậy thiên-hạ nhóm thấy cái lợi sập phát hiện nhiều, bọ mới lưu tâm chú ý đến cuộc mở bài điếm, ngỏ vì bài điếm là thứ chỉ những khi đình đám bọ bê thì mới mở ra được nên chi năm nay ở Nam-định chỗ nào tụ bỗ thần tử, phố kia trong-ta miền-vẹ, để tạ-ơi vào cuộc khánh-thành mà xin phép quan trên để mở ra bài-điếm. Nghe đâu một phố kia kéo dài ra một chỗ, mười, mà số tiền bỏ được năm sáu trăm bạc, bội nay gần vẫn. bởi kia kế tiếp, rồi cả đến một vị sư hổ-mang gọi bằng bố chẳng có tu-bỏ gì vào chùa mà cũng bày ra cuộc khánh-thành cũng cái cối để bày ra bài-điếm; những người tri-âm tri-kỷ với vị ác-tăng, hồi rằng ngài khánh-thành việc gì thì vị ác-tăng ấy trả lời một cách tự-nhiên rằng: «Chẳng nói giấu gì bà con chỉ khánh thành quốt với»

Ấy đấy, cái cách xu lợi của người mình phiền nhiễu như thế cả.

Ôi! một nước vì ngẫn lại cũng như một nhà. Một nhà có bốn người con, người thì có bạc, người thì rượu chè, người thì giăng bos, người thì phiện xái, thì cái nhà ấy có thể đứng vững được bay không. Suy một nhà tất ra một nước. Bấy, cái tệ bài bạc không những bấy giờ mới cho là hại mà cả đến đời xưa vua Trần-anh-tôn cũng có luật nghiêm cấm, vậy mà một vị thượng-phẩm đời ấy là Nguyễn-Hưng phạm phải mà phải phạt trượng kỳ đến chết.

Như vậy thì bi-nhân này thiết tưởng chính-trị hay thì dân phải hay chứ không đợi nào chính-trị hay mà dân cứ dành chịu dở. Ngày tết người ta cứ thường viết chữ Nghiêu thiên, Thuấn-nhật ở ngoài câu câu là có ý cầu lấy đời thái-bình thịnh-trị như đời vua Nghiêu vua Thuấn,

tài sư, nhưng còn có chút tâm huyết như bi-nhân này chỉ trông cậy vào những bậc đáng làm tiêu biểu cho xã-hội, đáng làm con chim đầu đàn của quốc-dân, làm thế nào mà giúp đỡ chính-phủ để trừ được cái ác-tệ cho quốc-dân thì xã-hội hạnh-thậm, quốc-dân hạnh-thậm.

Mong lắm thay!

P. V.

Bài ký từ Huế đến Vân-nam-phủ

của M. Bùi-thanh-Văn soạn

(Tiếp theo)

Năm giờ rưỡi sáng tôi uống cà-phê. Sáu giờ người kiện đi coi cái chùa bằng đồng. Trước khi đi, tôi ông chủ nhà hàng có dặn ba người khiêng kiệu phải sắn sóc giữ gìn tôi cho kỹ lưỡng cho khỏi sự rủi ro. Cái kiệu bằng tre với máy. có một cái mui hòm, thì cũng có giềm và hai gọng. Có thứ bích bằng xung quanh có cửa gương như xe ngựa gọi là ca-bê (coupé (xem kia ai cũng đi kiệu trong nước An-nam, Bắc kỳ Lào và Cao-miên) chúng tôi đi ra khỏi thành phố về phía Đông-bắc. Hai bên đường trong phố, thì có người để đồ cho thuê rửa mặt tay chân. Trên bàn có đồ vật khác và những chậu thau ngũ sắc Trẻ chàng một đồng xu rưỡi nó bưng xu, thì bọ đưa nước nóng và sà-phòng cho mình rửa.

Trời còn sớm, mà thiên hạ làm ăn đi qua lại nhộn nhàng chật đường. Cả đoàn ngựa giống nhỏ con và lừa chở trên lưng những vật hàng nặng nề cho người trong các phố đứng và nhà quê đứng nữa Thêm cho mấy con lừa ngựa đó, vì nhiều con mông chân không đóng sắt và ốm o gầy mòn. Nhưng mà trên lưng lạnh lẽ là nhờ chở chúng nó biết làm mấy cái yên khéo khỏi lỗ trầy da Đường đi thì có lỗ có hang và lót đá lồm xồm lắm, mà chúng nó đi cách khéo khỏi trượt té. mấy người khiêng kiệu cũng tôi cũng đi có ý lắm. Chúng tôi trong thành phố đi ra thì phải đi ngang qua xóm nhà cỏ lợp nhóp, vách, lợp ngói lục.

Bây giờ mới thiệt là đi giữa ruộng lúa, còn thì phố ở phía sau trong chặng tôi Lúa chín vàng và gió làm cho mấy cây lúa rung lao xao. Trong mấy đám lúa thấy dân bà con gái nhấp nhô ở trong Họ đương gặt lúa bằng cái liềm cũng giống như An-nam. Họ bện áo quần xanh và trèm một cái khăn, lại có cái nón đội nữa theo cách như mấy chị gái đưới đất mình. Tôi không thấy đàn ông gặt. Có lẽ họ coi rằng việc gặt nhẹ nhàng không xứng với sức lực họ nên để cho đàn bà làm Gạo thì hột to và trắng, tôi không biết có gạo màu khác chăng. Trồng lúa gạo là nhiều hơn hết cả, như dưới đất mình vậy.

Có nhiều cái dây kinh nước chảy và ruộng thì cao hơn đất ruộng, là nhờ chỗ đất nơi nơi lấy nước cao. Bởi vậy cho nên không đúng xe đạp nước; hoặc có dùng cũng không thường. Nhưng tôi chẳng thấy cái nào cả.

Mấy cây tùng đề cỗ mẻ bờ kinh nước chảy vào ruộng thì trồng lộn xộn và cứ một bên mà thôi. Người ta nói rằng các gỗ tùng đề làm nhà, ghe, ghế, bàn v. v Gỗ cây tùng đem qua bên An-nam bán thì mình nói lầm là gỗ cây thông như loại cây thông của mình. Mình phải biết rằng gỗ cây thông của An-nam thì để chạm lửa mà thôi. — Cây tùng (sapin) và cây thông (pin) thì khác nhau. Như tôi có nói lầm 1-1 xin mấy ông thợ về sự cây, có tha lỗi tôi. Người An-nam có nhiều nói non trọc và không trồng đặng những cây qui của mình là lim, kiền-kiền, gỗ trắc v. v, thì sở Canh-nông và Kiểm-lâm xét coi có nên lấy hột cây tùng hay là hột thứ cây khác mà trồng nơi mấy cái núi trọc đó cho người An-nam nhờ. Để mấy năm nay coi những người An-nam cứ thấy hai sở lớn đó coi lo về sự học các giống loài cây, cỗ trồng cây kiểng chưng chơi, bày đánh thuế cây và các vật thổ-sản trên rừng mà thôi. Nên người nhà quê An-nam nghĩ như vậy cũng phải rằng sở Kiểm-lâm đáng lẽ nên đem vào nước An-nam những cây chi lạ cho người An-nam dùng được, còn sở Kiểm-lâm thì nên lập thêm rừng và liệu cách thế cho người An-nam để lấy gỗ mà làm ăn.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 30 Janvier này, giá bạc ở các Nhà nước định là 8 f. 20

Thị-giá quốc-trái. — 3%. 56,50 — 5%. 1915 1916 75 90 — 4%. 1918 61.55. — 5 /. 1920 87 75. — 6%. 1920 87.75.

Tin tàu. Tàu *Amboise* tới Hải-phòng ngày 30 Janvier, bỏi 15 giờ.

Tàu *Angers* tới Haiphong ngày thứ tư bỏi 6 giờ sáng.

Quan bác-sĩ Nguyễn-văn-Thinh được phân thưởng Monbenne. — Trong tháng chạp tây vừa rồi, ban y học Hàn-lâm-viện Pa-ri có phát phần thưởng hằng năm cho các nhà y khoa bác-sĩ để khảo nghiệm được những việc mới lạ Trong các hàng bác-sĩ được thưởng như vậy thì có một người đồng-bang ta là quan bác-sĩ Ng-văn-Thinh được giải Monbenne.

Ông Thinh đây là người trong Lục-tỉnh ngày xưa có theo học tại trường Thuốc Hanoi, khi mới học lỏi năm thì mỗi đã xuất sắc lắm rồi, các vị giáo-sư bấy giờ đã phải ngợi khen và biết trước người học-sinh này tất rồi ra làm nên sự-nghiệp. Quả khi đỗ rồi nghiệp trường Thuốc Hanoi rồi qua Paris học, thì ông Thinh thi ngay tại đó ăn ứng thi lấy bằng y-khoa bác-sĩ. Kể đã gần mười năm nay, ông theo học luôn ở bên Pháp và hiện đương làm thầy thuốc để chữa bệnh tại các nhà thương Paris và vẫn chuyên về việc khảo nghiệm tại viện Pasteur. Ông Thinh được cái giải này thật làm vẻ vang cho các anh em bạn học cùng các vị giáo sư ở trường Thuốc Hanoi vậy.

Quan Nông-phố kỹ-sư Lemarié tạ thế. — Bản-quán được tin buồn rằng quan Phó-thống-trưởng kiêm lĩ cục là M. Charles Lemarié, Nông-phố kỹ-sư, thượng-thọ bảy-mươi-bảy tuổi, mới lạ thế chiều hôm qua, 29 Janvier 1923 hồi 17 giờ tại quỹ xá ở đường Henri Rivière. Bến 9 giờ sáng mai, 31 Janvier 1923 sẽ làm lễ an-táng.

Hải-quân xin có lời khuyên vong ngài và chia buồn với quý quyến.

Giúp người bị nạn vì trận bão ở Sán-đầu. Phủ Toàn-quyền vừa mới rồi cho quan Lãnh-sự Pháp ở Sán-đầu (Swatow) một số tiền là 3.139p của những người khách trú ngụ tại Bắc-kỳ quyên giúp những nhà bị hại vì trận bão Sán-đầu đó trước.

Hội Liêu-hữu Thương-chính. — Tối hôm 28 Janvier 1923 hội Liêu-hữu Thương-chính có họp đại-hội-đồng tại công quán hội Tri-trí để bàn công việc hội 1922 và có bầu lại ban trị-sự năm 1923 thì những ông này trúng tuyển:

Hội-trưởng: M. Nguyễn-Tảo; Phó-hội trưởng: M Nguyễn-v-Tắc; Chánh thư ký: M. Nguyễn-văn-Đạm; Phó thư-ký: MM. Bùi-đình-Hòe và Chu-xuân-Trạch; Ty-ngân: M. Trần-mạnh-Khiêm; Phó ty ngân: M. Bùi-văn-Hảo; Nghị viên: MM. Trần-bá Cung, Ngô huy-Lân, Đỗ văn-Tiên, Phạm-văn-Qui.

Việt-Nam Thanh-niên hội.

Du-lịch. — Sáng hôm chủ nhật mới rồi Hội V. N. T. N. đã đến du-lịch ở trường Bác-cổ Hanoi. Nhờ có quan Chánh-đốc là M. F.not, đã có lòng tốt vẫn soạn giúp cho rất là tỉ-mỉ; có đến tám mươi viên học sinh dự cuộc hôm ấy chia làm hai lớp, nhờ được ông De Miéville với ông Sg v-Tố đảng cả buổi sáng chỉ-bảo cho mình hiểu, chỗ còn khó hiểu thì ông lấy thật là được nhiều tỏ lợi ích mà cũng thiếu-niên học-sinh ta trông thấy những đồ đạc cổ tích qui hóa của các đời trực được cất ở đó, thì có thể chứng nghiệm được cái lý thuyết địch đáng của những bài diễn-thuyết ở Hội từ trước đến giờ về văn-minh Á-đông, và lại công-nhận được những vẻ xinh đẹp của cái văn-minh ấy nữa.

Nay ta xem đến cái nền văn-minh cổ quý báu đó, không phải là để làm cho nhạt lòng khao-khát hám mộ cái học mới, mà chính là để làm cho mình càng thêm hăng hái mà theo đuổi cái học mới, và hiểu rằng cái học mới là cần phải có gốc ở cái cổ học. Nói non trọc như vậy thì tự mình cũng thấy là quá lắm, mà nhất lấy cả ở 2 bên, những phần tinh-túy mà đem dung hòa với nhau. Còn nếu nhất đán nay ta phá hoại cả cái nền văn minh cũ đi, mà lấy lấy nền-bộ, thì rồi sự tiến-bộ chưa để đã có kết-quả, mà lại sẽ hóa ra nguy-hiểm lắm; vậy phải hỏi đắp lấy cái nền văn-minh cổ cho vững-vàng rồi nhiên-hậu gây-dựng cái lâu-đài văn-minh mới lên trên mới chắc chắn được, phải làm thế nào mà đắp được lấy khúc đường chênh-chênh, để nối cái đi-vãng với cái tương lai với nhau, mới đi tới được kết quả sinh đẹp hoàn-toàn, chớ còn như muốn cất đứt ngay cái nền cũ đi không cho vương-vấn đến sự tân-tiến ngày nay thì rồi thiên-nền ta đáng ở chỗ đứt khúc đó, không biết phương nào khuynh-hướng, sẽ lạc đường sai lối mất.

Diễn thuyết. — Đến thứ năm, 7 giờ 30 tối, có ông Ng-khắc-Nguyên, là một ông hội-viên hội-đồng trị sự sẽ đến diễn-thuyết ở Hội quán, « Nói về nước Xiêm». Bài này là một bài ngẫu nhiên của ông Nguyễn làm cho, chứ không theo với chương-trình đã định trước. Nay đã cáo-thỉnh chung ở cả các báo chương thì không có thơ gửi riêng vậy xin mời tất cả các quý-vị hội-viên lại dự thính hôm ấy.

H. V. N. T. N. lai cảo

Hai phát súng ở Bờ hồ. — Trong số báo ngày hôm qua, bản quán đã nói qua rằng tại hàng cơm tây của một người là mỹ ở phố Bờ hồ số 29 chiều chủ nhật có bắn hai phát súng lục. Nay xin thuật lại rõ hơn như sau này: Nguyên chiều hôm ấy vào lúc quá sáu giờ trong hàng có nhiều lính tây đang uống rượu thì hai người say quá làm rầm rĩ cả tiệm quán. Một người lính đạo thuộc-địa thứ 9 tên là Carboni lấy súng sáu rất trong mình, bắn hai phát, may mà lại không trúng phải ai. Duộc tức một cô toán lính đi tuần đưa cả hai người về sở súng về trại.

Nghề đúc đồng nước nhà. — Bản quán được tin rằng M. Hoàng-xuân-Lan, chủ xưởng đúc đồng *Fonderie Tonkinoise*, 39, rue des Eventaills, Hanoi, có gởi mấy nghìn bạc bằng sang dự cuộc đấu-xảo Marseille mới rồi, thì hàng bán được hết cả, và lại được hội-đồng thưởng cho một cái hội-linh bạc. Xem như vậy thì nghề đúc đồng của mình cũng đã tiến bộ lắm vậy.

Profitez des fêtes du Tết pour vous rappeler aux bons souvenirs de vos amis et leur exprimer votre sympathie, votre affection ou votre reconnaissance, en leur offrant un cadeau chic que nous vous conseillons de choisir à « LA PERLE », Maison Passonat, 11, 13, Rue Borgnis Desbordes, Hanoi.

3128

Võ giáo dục. — Buổi chiều hôm thứ bảy vừa rồi, tôi đi tiễn chân một người chị em tại phố kia về nhà chồng, xe vừa ra khỏi cửa, bỗng nghe có tiếng người cười nói ta-lửng trên cao, nghĩa là thì ra một cặp thiếu-niên đang chiều mát chụp ảnh ở trên gác để chụp lấy toàn thể một vài chính trong đám cưới. Thấy ý của cậu thì chưa rõ, nhưng tôi xét ra chỉ là đôi con mắt để thôi. Cậu nào ơi! nay ta lấy nghĩa đồng chăng mà trong cõi vài lời: Đành rằng cặp tình lòng không dó có phải là một miếng chín đâu, mà giữa lúc thanh thiên bạch nhật phố xá quan chiêm, cậu rỡ che lấp lương tâm mà đỏ thói ăn vụng làm sằng như thế!

Từ rầy thôi lấy thói chơi chữa,
Bóc chân-dung lấy có thờ được chăng?
Nếu khi phố xá huyên đàng,
Chẳng sai mất giống tiên, rồng ta sao?
Nhân bảo cặp nào!.. ..
Một có đi phá đám lại cho

Ô-tô rơi xuống sông. — Ngày hôm kia có một cái xe ô-tô có một ông tây và một bà đầm ngồi, khi xe mới xuống phà ở sông Đáy thì phà chìm mất, may người lái bỏ kịp chưa xuống phà. Ba bốn giờ sau mới trục được cái xe lên. Nhưng không hại gì là mấy.

Ngoạch thuần canh. — Người Hà-ngọc-Uyên, lính cảnh sát ở Thái-bình được thừ dịch.

M. Ng - ngọc-Liên, lính cảnh sát ở Thái-bình phải bãi dịch.

Ngoạch quan lại. — M. Đặng-văn-Trợ, tri-huyện hạng nhất huyện An-

M. Lâm-hữu-Lập, hậu tuyển tri-huyện trợ tá phủ Kiến - thụy, tỉnh Kiến-an sau quyền việc huyện An-lão trong khi M. Trợ nghỉ.

Ngoạch thú y. — M. Cao-đình-Tư, thầy thuộc thú-y ở Yên-bày đổi đi Bắc-ninh thay M. Ng-đắc-Kỷ lại lên Yên-bày.

M. Vũ-đình-Hanh, thầy thuốc thú-y ở Cao-bằng đổi đi Hưng-yên thay M. Ng-duy-Thơm.

M. Ng-bá-Bính, thầy thuốc thú-y ở Nam-định đổi đi Cao-bằng thay M. Vũ-đình-Hanh.

M. Vũ-v-Vượng thầy thuốc thú y ở Lạo-kay đổi đi Nam-định thay M. Ng bá Bính.

M. Vũ-ái-Tiên, thầy thuốc thú y ở Phủ-lý đổi đi Lạo-kay thay M. Vũ-v-Vượng.

Ng ngọc-Chất, thầy thuốc thú y ở Thất-khê (Lạng sơn) đổi đi Phủ-lý thay M Vũ-ái-Liên.

M. Đoàn khắc-Lộ, thầy thuốc thú y ở Đông-triều (Hải dương) đổi đi Thất-khê thay M Ng ngọc-Chất.

M. Nghiêm-xuân-Hộ, thầy thuốc thuốc thú y ở Hanoi đổi đi Đông-triều thay M. Đoàn-khắc-Lộ.

M Vũ-v-Tuân, thầy thuốc thú y ở Hanoi đổi đi Phú-thọ là nơi mới đặt.

M. Phạm-v-Long, thầy thuốc thú-y nay thuộc về ngạch Bắc-kỳ thì bổ đi Hanoi.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc cũ

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc như sau này:

Bóa đường hành hung. — Tên Đỗ-v-Pương là lính thợ làm sở Tàu bay, một hôm vì chuyện thù hằn, đem hai em là Đỗ v-Nhưng và Đỗ-v-Nhạc cũng là thợ ở Hanoi đón một người tên là Hèo để đánh báo thù. Khi xa người thì đón của chừa làng Yên xá (14-đồng) thì lũ tên ấy bắt xe đứng lại rồi tám tai đánh người ấy bị thương. Tòa án Trọng trị Hanoi phạt anh em tên Phương mỗi tên 1 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Phương xuống 6 tháng tù và hai tên kia mỗi tên xuống 2 tháng.

Người hoa tiêu bướng bỉnh. — Tên Trần-v Quản làm hoa-tiêu tàu Đông-nai cho công-ty Bạch-thái. đương đêm khi tàu đến bến Ninh-giang rồi nói rằm mãi lên. Sở Cảm cho lính cảnh-sát ra biên phạt thì tên ấy lại còn sinh sự cãi nhau và đánh nhau với người lính ấy và chực vứt xuống sông. Tòa án Trọng-trị Haiphong phạt tên Quản ấy 1 tháng tù án treo. Tòa Thượng thẩm y án.

Đánh nhau — Vì chuyện mượn dao phay của nhau tên Nguyễn-thị-Khương tức thị Bộ bán hàng thịt ở chợ Hôm về đường Huế cãi nhau và chửi nhau với tên Ng-thị Long cũng là bạn hàng. Khi hai bên về chợ thì Thị Khương lại còn cãi nhau rong đường với Thị Long, rồi lại theo về nhà mà lăng mạ và đánh nhau nữa. Tòa án Trọng-trị phạt Thị-Khương 5 ngày tù và Thị-Long 2 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm cho Thị-Long và giảm tội tha cho Thị-Khương xuống 6 ngày tù án treo.

Lấy thuốc của nhà thương có chữa bệnh không có phép. — Một viên bảo chế ở nhà thương Huế tên là Cự bị có người tố cáo rằng viên lấy thuốc của nhà thương đem về nhà chữa bệnh cho người ngoài. Tòa án cho đến khám nhà thì quả bắt được 32 hộp thuốc 914 (thuốc giang mai) cùng những thứ thuốc khác.

Tòa án Trọng trị Tourane phạt bị tháng tù, tòa Thượng-thẩm giảm tội xuống 3 tháng.

Hỉ tín. — Bản quán được tin mừng rằng ngày hôm thứ ba 25 Décembre 1922, hồi 11 giờ sáng tại nhà thờ Saint Germain-en-Laye Seine-et-Oise (Pháp) đã làm phép cưới cho M. René Guillemain, chủ-nhiệm về việc chuyên-môn tại nhà máy làm giấy Canson et Montgolfier, đẹp duyên với Mademoiselle Marguerite Silvestre.

M Guillemain trước là một nhà binh-bút tại tòa báo *Avenir du Tonkin* ở Hà-nội, và sau lại có làm chủ-nhiệm nhà máy giấy ở Đáp-cầu.

Bản quán có lời mừng M. Guillemain cùng tân phu-nhân.

toàn học nên. Có nhiều thứ khéo để làm hàng lấu nếu qui khách đặt tối-riêng.

ĐẶN : — Vàng điệp Vinh thịnh-long, mặt đá thực (đủ các mặt), ngọc-thạch, giấy đưa thế-nghi, giấy kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kẽm, v. v.

Buôn bán nhẫn nhẫn, cốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2043

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-đán gần đến ; Bản-hiệu định hiến các ngài chút quà có ích là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-ĐÀO-MI-TỬU — TONQUE TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai hào rưỡi), chỉ tính có 2$00 (hai đồng) thôi !

Kể từ ngày 15 (cho đến hết ngày 30 tháng chạp ta thì hết hạn (từ 31 Janvier au 15 Février 1923)

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

Muốn xem những xe ô-tô báo ở trên này thì đến tại chỗ để xe của Công-ty (Société de Transports Automobiles) 37, đường Henri-Rivière, Hanoi, những xe ô-tô và các đồ-phụ kể ra sau này :

Một cái xe hiệu « de Dion » 10-14 mã-lực, 7 chỗ ngồi, mới xem xưa lại cả.

Một cái xe hiệu « de Dion » 10-14 mã-lực, 7 chỗ ngồi, mới xem xưa lại cả.

Một cái xe hiệu « Renault », 9 mã-lực, 2 cylindres, 4 chỗ ngồi, còn tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Ford », 5 chỗ ngồi mới xem xưa lại. chạy thực tốt.

Một cái xe hiệu « Grégoire », 12 mã lực, 5 chỗ ngồi, kiểu « double Phaéton » còn tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Chevrolet », 5 chỗ ngồi, chưa lại như mới, lốp và sâm-bê còn mới nguyên.

Một cái xe hiệu « Ford » 16-18 mã-lực, 4 chỗ ngồi, xe kín, (Limousine) còn mới nguyên.

Một cái xe hiệu « Dodge » 20 mã-lực, 4 chỗ ngồi, chạy tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Buick » 12-16 mã lực, 4 chỗ ngồi, chạy tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Oldsmobile », 6 cylindres, 5 chỗ ngồi, đèn điện và bấm điện chạy, còn mới nguyên.

Các thứ đồ phụ. — Một bọn còi mới kêu oọ oẹ (autovox) — Các thứ còi mới và cũ cũ. Một bọn đèn Phares và đèn thường mới và cũ. Một bộ cylindre B B. *Peugeot*.

Các thứ vật. — Một cái máy đánh chữ « Yost ». Một cái máy khoan dùng bằng tay. Một bọn sắt vụn.

Cái xe ô-tô hiệu « Chevrolet » là thuộc về gia-tài của ông François-Henri *Schneider* đã tạ thế, mà để cho con gái ông là cô *Denise Julienne Schneider*, đến nay đem bán là chiếu theo điều thứ 452, thuộc về Dân-luật (Code Civil) — điều 945-617-620 và 621 thuộc về Dân-luật tố-tụng pháp (Code Procédure Civile).

Bán tiền ngay và mỗi đồng bạc phải trả thêm 1 hào tiền phi-tổn.

Đình-giá viên
FLEURY

Cuộc thi vẽ kiểu nhà Hội quán

Hội Bắc-kỳ Công Thương Đồng-Nghiệp (chi hội Haiphong) định treo giải vẽ kiểu nhà hội-quán.

Giải nhất. . . . . 50p.
Giải nhì. . . . . 20p.

Các nhà danh-họa ai có lòng hảo-tâm muốn vẽ giùm hội xin mời đến :

HAIPHONG *ông thư-ký Nguyễn-Đức-Hán số 50 phố Cầu đất,*
HANOI : *ông hội trưởng Hội Chánh Nghĩa Hội Grands Magasins Réunis Hanoi.*
NAM-ĐỊNH : *ông phó Hội-trưởng Trần-hữu-Phương, Thư-ký Nhà máy rượu*
HONGAY : *ông Hội-trưởng Nguyễn công Trực, Thư-ký sở Than.*
VIETRI : *ông Hội-trưởng Nguyễn-thế-Long, Cie Tannan,*
UONG-BI : *ông Hội-trưởng Trần-thịnh-Ke, sở Rượu,*
LAO-KAY : *ông Ủy-viên Nguyễn-văn-Khôi, chez gare Lahatt,*
HẢI DƯƠNG : *ông Ủy-viên Tạ-đình-Thận, Nhà máy Rượu,*
NINH-BÌNH : *ông Ủy viên Đào-đình-Phong, hiệu Đào Phong-Đường,*
TOURANE : *ông Ủy-viên Ưng-Hy, sở Fiard et Cie,*
SAIGON : *ông Ủy-viên Ng văn-Thương, Chủ-nhiệm Nam-kỳ tỉnh-tế báo.*
LÔC-NINH : *ông Ủy-viên Trần-khắc-Cẩn, Đồn-điền Cao-su.*

Để xem kiểu đất và ý-kiến của hội đã tạm phân. Hạn trong hai tháng cho đến ngày 15 Mars 1923 là cùng. Ai vẽ xong xin gửi thẳng về chi hội Haiphong. Ngày chấm kiểu sẽ định sau, và sẽ đăng báo.

Công-thương Đồng-Nghiệp hội
(Chi Haiphong)
2021

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu Jade đến chậm. — Tàu *Jade* ở Hong kong về có mang thư ở Pháp sang đáng lẽ phải tới nơi từ hai hôm trước mà mãi đến chiều chủ-nhật mới đến nơi. Người ta nói rằng tàu đến chậm là tại ở Bắc hải sóng dữ lắm.

Ô tô với xe ngựa đụng phải người đi đường. — Chiều chủ-nhật rồi 3 giờ có một cái xe ô-tô đi đến góc phố Cầu-đất chỗ rẽ sang p.o Bonnal thì đụng phải một người đàn ông lên là Thanh bị nhiều vết thương nặng, phải khiêng ngay vào nhà thương.

Cũng tối hôm ấy, hồi 8 giờ rưỡi, có một cái xe ngựa đi đến đầu phố Paul-Bert và phố Harmand lại đụng phải một cái xe sắt, gãy mất cái trục xe và bốn tay xe phải. May không việc gì đến người.

SƠN-TÂY

Bị đạn trái phá nổ phải. — Hôm 28 Janvier vừa rồi, có hai đứa con trai ở làng Kim-đài ra đồng đào củ hoàng-tinh cuốc phải một viên đạn trái phá nổ tung lên.

Một đứa phải trọng thương khắp cả người và nhiều nhất là chỗ bụng dưới — một đứa bị thương nhẹ ở đầu. Đã cho vào nhà thương để phục thuốc. Đạn ấy chắc là vừa rồi lính pháo thủ lên tập bắn bắn không nổ nên chìm xuống đất mà nay chúng đào phải.

YÊN-THẾ

Lừa đảo. — Vừa rồi ở chợ Bố-hạ, có một anh thợ giầy, lừa đảo của hai bạn hàng đội tiền làm giầy, rồi đến đêm trốn đi mất, sáng ngày thấy trở có cái lá hàng không ở lại, thì cũng là ấy cả.

Hai người lấy thuốc chợ bị đánh. — Tên Bùi-v-Ngọc, 42 tuổi, bán hàng đậu và Bùi v-Phát 29 tuổi cùng Bùi văn-Hưng 22 tuổi làm cu-li ở làng Lương-sử ba tên cùng đánh hai người lấy thuốc chợ là. Đoàn-v-Đức 2.. tuổi và Ngô-văn-Bách 34 tuổi bị thương thì nay đều phải bắt để xét hỏi.

Tháng cũ mật. — Tên Ng v-Quán 28 tuổi, quán làng Vũ - nông (Hải-dương) ăn cắp một cái vòng vàng giá 80 đồng của Mme Ng-thị-Nguyên ở Phúc-yên qua Hanoi thì nay đã bị bắt để xét hỏi.

Chiều hôm qua hồi 3 giờ, lính cảnh sát bắt được ở ngõ Sầm-công một bọn vô nghề, xưa nay chỉ ăn trộm ăn cắp mà độ thân thì đã giải cả về sở Mật-thám để xét cẩn cước. Lũ ấy là Phạm-v-Đại 46 tuổi, Ng-v-Long 24 tuổi, Trần-v-Bích 30 tuổi, Vũ-v-Kiên, 27 tuổi, Vũ-v-Quang 30 tuổi, Ng-v Phát 24 tuổi, Đỗ-v Qui 31 tuổi, Đào-văn-Mẫu 20 tuổi, Trần-v-Lương 36 tuổi, Ng-v Thơm 35 tuổi.

Trát bắt — Theo như trát của quan dự thẩm Vĩnh-yên thì Lưu-đình-Lan bán hàng ở phố hàng Vôi số 30 đã phải bắt để xét hỏi.

BẮC-NINH

Đám ma khô. — Trong cái lúc mà ngọn sóng cải-lương đang tràn dụa đi khắp mọi làng trong các tỉnh xứ Bắc-kỳ, mà ta còn nghe thấy nói những tiếng ma chay ăn uống xa phí tốn đến hàng trăm hàng nghìn thì nghĩ cũng lạ tai thật. Song cứ hiện-tình mà xét thì cái tiếng cải-lương cũng còn là một cái vỏ khoác ngoài thôi, chớ thật ra thì chưa mấy làng biết theo thời mà thay đổi. Kỳ giả cũng đã được mục-kích nhiều làng. hiện thời bây giờ hễ động có việc ma chay, đình đám gì thì còn ăn uống xa phí lắm. Như làng Đ. Nh. thuộc tổng Th. X. là một tổng có tiếng giàu ngay tỉnh lị, thế mà vừa đây làng lấy có đám ma khô, ăn uống linh-đình, nào trâu, bò, heo, rượu, kể tốn ngót năm sáu trăm bạc !

Cuộc nói chuyện. — Đã hai bà tháng nay, tháng nào nhà Xéc Annam (Cercle annamite) cũng có cuộc nói chuyện, thế mà bà con trong thành-phố ta chẳng ai biết cả. Hình như cái phạm-vi cuộc nói chuyện ấy chỉ như khu riêng cho những quan viên hội. Nhà xéc xem ra cũng không lấy gì làm chật hẹp cho lắm, giá cứ xếp ghế thành hàng thành lối thì cũng có thể chứa được trăm người có dư. Vả số hội-viên của hội chỉ có độ vài ba chục ông. Vì thế từ giờ nếu trong hội chỉ có ông nào nói chuyện về vấn-đề gì thì trước ngày diễn giải hội nên định ngày nào giờ nào bắt đầu nói chuyện, rồi bà cáo cho mọi người biết đến nghe, như thế vừa có ích lợi cho công chúng mà vừa là một cách phô trương cái mục-đích của hội vậy.

Nam-sơn, Đ.-c-Đệ

MON CAY

Bắt được quân buôn người. — Hôm 22 Janvier mới đây, tôi ở Bắc-ninh đáp tàu ra Mon-cay khi tàu đến Cam-pha thấy một người đàn bà Khách già và ba người con gái nhà quê lên tàu. Tôi trông tình trạng có ý khác trong lòng lấy làm nghi, mới bảo ng nói đợi khỏi có công đi tàu đó cùng đến đó hỏi xem người ở đâu và đi đâu. Hỏi mãi thì ba người con gái bình như mê man, không biết gì, sau nghe chừng đã tỉnh thì ứa nước mắt khóc rồi nói : « Tôi theo người đàn bà Khách đi buôn. » Nhưng xét ra thì ki ông phải, chúng tôi bèn đến thẳng ở bến đình làng B. H có một bác chủ tường ngồi xem giò, xem lá trầu, cả ngày người ở đây đưa nhau đến xem đông lắm. Người thì bảo bay lắm, kẻ thì nói không ra gì lại có người bảo bác thầy tướng này có thần đồng nhập vào cho nên nói hay lạ. Nhưng xét ra bác thầy tướng này xem cho ai chỉ nói dựa, chứ thực cái hay thì ít mà cái nhầm thì nhiều.

Thóc cao gạo kém — Ở đây các nhà hàng xáo, và các nhà cần gạo đều kêu rằng năm nay nghề kiếm ăn gạo thóc chẳng ra gì, cái lãi thì ít mà cái lỗ thì nhiều. So với năm ngoái thì các nhà cầm cân có ý phát tài hơn năm nay. Thóc gạo mà cao thì chỉ khổ cho những nhà nghèo cần, chứ những nhà trữ phá thì họ bình chân như vại, có lẽ họ lại bắt chẹt thêm kia đấy.

Ái Văn lại cảo

Một sự nguy-hiểm

Độ rầy là độ sắp có mưa phùn, nghĩa là độ những bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh đau màng phổi, nói tóm lại là những bệnh về các cơ-quan hô-hấp thường xảy ra nhiều, vậy phải cẩn-thận lắm lắm mới được. Thực thế, chẳng nói thì ai nấy cũng biết rằng bệnh ho thường mà không chữa cho cẩn-thận, thì nguy-hiểm thế nào. Cái bệnh ho hay xảy ra ở xứ này nhiều, mà rất là nguy-hiểm, năm nào cũng làm hại đến hàng vạn con người, ấy mà vẫn rình luôn ta đấy. Muốn tránh khỏi bệnh ấy, thì phải làm sao cho phổi được mạnh khỏe. Mà muốn làm cho phổi mạnh khỏe một cách hiệu diệu hơn cả là dùng thứ thuốc :

Cachets du Docteur NOFAL
(0$95) một hộp

Thuốc ấy mỗi ngày dùng hai cachets, trước mỗi bữa cơm uống một cachet, thì thấy kiến hiệu lạ lùng.

Nếu phổi mình không được khỏe, không chịu được lắm phong lạnh, thì nên dùng ngay thứ thuốc :

Le Sirop Nofal au Thiocol

Thì không còn lo sợ gì nữa.

Thuốc ấy nhiều ông làng đã dùng thì chữa được nhiều người khỏi lắm. Giá thuốc ấy là 0$90. Hai thứ thuốc trên đều có trên này, hiện nay ở nhà M. CHASSAGNE bào chế phố Paul Bert, số nhà 59, ngay cửa Gô-đa, có bán, và đến đấy muốn hỏi-han điều gì về thuốc ấy cũng được. 2057

ĐỨC-LONG

86 nhà 90, phố Mã-mây Hanoi (Tonkin)

Hiệu tôi có bán đủ các thứ bao, bao gai, bao cói, đay, gai tây, dây đay ta, cùng các thứ dầu ta, các thứ hạt làm dầu, các thứ khô dầu để nuôi các giải và bán cây, bán ruộng, cùng là đủ các đồ sắt làm xe và cuốc, xẻng, búa, rìu và các thứ sơn-tây, của thổ danh, sản vân.

Xin qui-khách chiếu cố cho, hiệu tôi xin tỉnh giá phải chăng không đám ăn lãi nhiều.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn bạch.

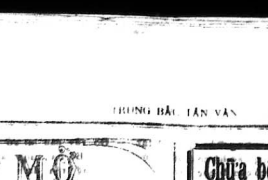
XIN XEM CHO KỸ

Phàm những các qui-khách xem báo thấy có đăng các bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà lắm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tờ rằng đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ : ✍

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Giá bán 6$10 cả cước.

Chơi chán giá lại được 5$40

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thực ưa qui khách, trăng chừng giá vàng một ngày một cao nhưng tôi chỉ thử bán này giá bán cực rẻ chơi chán giá lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán mỗi cái vẫn 6 đồng 40 5 p.10 cả cước.

Muốn thiệt tâm, thêm 6 p.20.

Muốn bảo vệ cẩn thận thời cứ mỗi 5 phân thêm 5 p.40.

Các ngài chiếu-cố xin gửi tiền cho chước ; trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay. Không gửi contre remboursement.

TÔNG-YUNE-TAI
49, Rue Hàng Ngang. — HANOI
2024

Quyển sách thuốc

Nói về các bệnh thường có trong mình người ta, và cách chữa lấy mà uống, thì có quyển sách thuốc của ông Lê-văn-Hoè, tiến-sĩ thuốc, đã soạn ra, và đã in lần thứ nhất rồi. Quyển sách ấy dày 200 trang, giá bán 0$50 một quyển, gửi thêm 0$05 tiền cước. Ai muốn mua thì gửi thư và tiền về cho ông Lê-văn-Hoè, số nhà 9, phố Hàng Cót, Hanoi.

Nhà-đề mới

N° 76, Phố Hàng-Bông, Hanoi

Nhà Đề quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tinh mạc, đèn máy, có đông như phòng khách Ô-tân, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lợi lông, nệm, chai nước uống, cải, và có tủ, có niêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sagesfemmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đề hàng Đồng để để và tiếp đãi các bà, mà tôi ngày nào cũng lên thăm hỏi mạch đơn cẩn không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiêu sản, huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (mẫu riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức. ✍

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **6$00**
Mỗi bà một buồng, 15 ngày. **10 00**
Mỗi bà một buồng, 20 ngày. **13.00**
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. **20.00**

« Ra vào tự do »
1557

CÁC CUỘC ĐI XEM

SĂN-NHIÊN

Tối thứ ba :
NGHĨA TRỌNG TAO-KHANG
Tối thứ tư :
HIẾU NGHĨA NHẤT MÔN

Những tích này diễn rất vui trò, lắm nỗi nai dào, nai kập, rất thật đích đáng, mời các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.

Tối thứ năm :
HỮU CHÍ CẠNH THÀNH

CINÉMA PALACE

(*Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert*)

Tuần lễ từ thứ tư 24
đến thứ ba 30 Janvier 1923

Bắt đầu hôm ngày thứ năm và chủ nhật chớp tư 3 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
Các việc lớn trong thế giới

PHƯƠNG TÂY
Bi-hài kịch chia làm 6 hồi
Trích ở bản tuồng của Henry Kistemaeckers tên tinh. Albert Capellano hầu bài trí. Cô Maximova diễn nữ chính,
Chớp bóng thứ 1 và 2

Nghỉ

PHƯƠNG TÂY
Hồi thứ 3, 4, 5 và 6

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt qui ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không có, tiền gửi theo giấy mua thì báo-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi mới được.

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **3$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **2$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**

✍ Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở 25 báo ngày 25 Septembre trước.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

TRUNG BẮC TÂN VĂN

SPORTSMEN !!
Vous trouverez les
RAQUETTES EXTRA SAIDA
BALLES TENNIS BUSSEY

SẮP MỞ
Ba

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu gan cá thu viên

Thường thường tôi thấy nhiều người bệnh dùng dầu gan cá thu nước kêu nóng vào mồm thấy hôi khó chịu, cho nên thường họ không chịu được mùi hôi ấy mà phải bỏ không dám dùng nữa. Vả đã bao nhiêu lời cổ-động ở các báo tương người ta đã từng đọc tới, cũng vẫn biết rằng cái sự tẩn-bộ về đường hóa-học đã tìm ra cách chế lọi và lọc lấy những nguyên-chất của dầu gan cá thu mà làm thành một viên nho nhỏ, để uống khỏi có mùi tanh khó chịu ; không còn thứ gì thay vào dau gan cá thu được là thực sắc thực sang, nước thực trong.

Chez Société QUẢNG-HƯNG-LONG,
N° 79 Rue des Paniers Hanoi
2014

PACHON Frères & Cie Lyon
1050

Do Võ Phi Hùng cựu HS Petrus Ký 1967-74 đóng góp. Quyển sưu tầm được lưu trữ tại Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Tp. HCM

CÁC CHỨNG
ĐAU XƯƠNG VÀ
THẤP

Những bệnh trên đã kể và các chứng sau này như lở tuợt mủ ra là bởi tại máu xấu cả. Bạn-bà thi thường có những lúc phải tội mà lúc trở về già. Các chứng ấy có bởi ai mắc đâu thành ra đặc, có nhiều cân. Vậy muốn cho mau chầy lưu thông, thì nên dùng thứ thuốc :

Dépuratif
Richelet

thứ các lương y hoàn-cầu đều có giấy-nhận là mạnh là tốt. Dùng thuốc này thì chẳng bao lâu máu mất cặn và các bệnh ngoài da như ghẻ lở, các nốt mẩn khác mà bệnh giang-mai phá ra cũng khỏi.

Thuốc này bán ở các hàng lục-tỉnh to.

Lốc vỉ giá Mấn đoàn

華 PAO-VA 貨

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiều khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lớn cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bọc thường dùng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, hổ phách, ngọc thạch, nói tóm tại là đủ các thứ thứ thức rất quí, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở cõi Việt-Đông dùng quen. Chúng tôi lại có bán sỉ mọi thứ đồ nữ Giang-tây như là lọ, bát, tủ bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ thủ vừa rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm bu tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chữa các thứ đồng-hồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm, kẻo ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghiệp tiếp một cách rất tỉnh-vọng.

PAO-VA

Succursale, n° 38, Rue des Pavillons-Noirs

Dịp tết tới nơi này
NÊN ĐẾN
Hiệu MAZOYER & Cie
Số 98, Phố HÀNG TRỐNG, HANOI
(Ngay cửa hội-quán hội Khai-Trí-Tiến-Đức)

Hiệu ấy có bán những thứ :
Kẹo, mứt thượng hạng
Rượu mùi thượng hạng.
Rượu vang — Rượu sâm-banh
Nước hoa Sà-phòng, vân vân.

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh cáo-bạch này mang lại, bản-hiệu xin tính giảm giá 5 phần. 3519

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26
(Tức là phố Ter-song, số nhà 26)
HANOI

Hiệu tôi có bán gỗ lim cây, gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ lạp và các thứ xẻ sẵn thành-khí, có cả bàn ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM THÁI
Kính-cáo.
2021

Khác gì những thứ dầu cá đựng chai vậy, nhưng có bọc ngoài để uống cho khỏi thấy mùi tanh. Như thế thì những người đau sẽ được dùng nguyên chất dầu cá.

Trước khi ăn cơm sáng và cơm chiều mỗi bận dùng 2 viên là đủ, chỉ tiêu với ngụm nước chè hay nước lã cũng được.

Giá mỗi chai chỉ có (0$90) chín hào, mà dùng lại được những 12 ngày.

Những ngài nào ở xa nhà ga mà phải chịu nhiều tiền phí tổn cho các phương tiện vận tải, thì cứ gửi thư cho chúng tôi là chúng tôi gửi ngay cho các ngài qua, vậy chúng tôi tưởng các ngài nên chớ có dịp nào đi Hanoi thì đến nhà hàng Ba chuông, ngay giữa phố Tràng-tiền, số 54, đấy chính là nhà ông MONTÈS có bán dầu cá hạng đựng chai và hạng dầu cá viên.

Dầu cá của bản-hiệu thợ trong sạch mà mầu nước trông thực là đẹp, giá bán chỉ có một đồng bảy hào rưỡi (1$75) một chai lít, chín hào (0$90) một chai nửa lít mà thôi

Nay kính

PHARMACIE MONTÈS, 54, Rue Paul-Bert, Hanoi

CỬA HÀNG
GUIONEAUD FRÈRES
BORDEAUX — HANOI — HAIPHONG
RƯỢU VANG — RƯỢU MÙI — BỐ
HỘP THỰC-PHẨM ĐỒ THỨ
Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mở ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bá cáo cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng : nhân dịp tết ANNAM bản-hiệu có sang nhiều thứ rượu vang uống thường thật tốt, rượu vang quý thượng hạng, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mùi đủ các thứ rất quý, cùng kẹo chocolat với mứt làm bằng các thứ quả — bán giá hạ hơn tất cả các nơi khác.

Vì giá đã hạ thì rẻ hơn nên bản hàng đến mua không bởi nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiệu cả.

Ai bạn-hàng có lòng yêu đến mua thử về nếm xem với khẩu giá luôn thể !!!

3062

藍珀珠寶必強防寒春藥

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thần-diệu cách nhất mà chóng khỏi. Bất cứ trẻ con người lớn, tìm ra phá lở nào quảng sâu xương chi nhiều cạn khoét, thổm lồm đồm tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, hôi dầu khỏi cả, lở phỏng giá 0$50, lở nhờ giá 0$10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu một tinh chế ra cả, mà kỳ Bố-chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua, hiện đã bán lẻ. Các nơi đã bán-định có bán hộ như sau này : hiệu *Mạc-Đình-Tư*, 136, phố hàng Bông, Sở bán bán lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hóa Đường* 83, hàng Bông, nhà to *Đông-tinh ân-quán*, 82, hàng Gai, nhà to *Thọ-Nghiệp ân-quán*, 43, phố Bờ Hồ-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán cao-lân và hiệu *Vinh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* nhóp lịch, 13, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường lớn* 18, hàng Trống, hiệu *Phúc-Lợi*, 14, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiền-tsin hiệu *Vinh-Lợi-Tinh*, 69, hàng Bồ hiệu *Quảng-Lợi* 22 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhóm 28, hiệu *Vinh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phương-Bình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trung*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Tường*, 83 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 31, phố Khách Haiphong, hiệu *Hoa-Bình-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Tinh* 28, hàng Bông Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Tiền tsi đài tỉnh Yên bay hiệu *Bức-tường* phố Việt lợi tỉnh Vĩnt Yên, hiệu *Đức-Phang*, 166, phố Đông-tại Hai-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bào lớp hiệu *Phú-yên*, hiệu *Ngọc-Chi* số may xe tỉnh Văn-nam, hiệu *Vạn-Cheong*, 41 Wing lợp Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc tiêu tán xoa ngoài và các thuốc cao đơn hoàn tán, cần dùng hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố

Bản-hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
Số 2/1, phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tức-kinh)
Chủ-nhân

1038

Nhân dịp tết Nguyên-đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

AI ĐẾN MUA HÀNG TRẢ TIỀN NGAY TỪ 2$ TRỞ LÊN

Tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu Gô-đa trông sang)

thì hiệu ấy sẽ tặng :

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai lớn VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

để chiêu hàng cho bạn hàng biết cái giá-trị đặc biệt các hàng-hóa của bản-hiệu

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ HIẾU
Ở Ga YÊN-LÝ chạy sáu 4 giờ rưỡi sáng sau chuyến xe tỏa thứ nhất ở Bắc-ninh về Vinh ra.
Ở CHỢ-HIẾU chạy Phủ-Quỳ đi sáu 4 giờ sáng đến ga Yên-Lý. Tàu lý tiếp chuyến xe tỏa về Vinh và Bắc-ninh.

ĐƯỜNG VINH và HUẾ
Ở VINH đi sáu 4 giờ sáng đến Đông-hà tiếp chuyển xe tỏa vào Huế.
Ở ĐÔNG-HÀ ra sáu 4 giờ sáng sau khi chuyển xe tỏa thứ nhất ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. — Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm nấp lắm, các qui-khách buôn bán ở đấy đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông thì nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên coi ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly garc ; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN PHI Đông-hà garc.

2012

Sc Bb

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân : một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

.. Bọn thị-nga đầu không thiếu người, nhưng cần phải có người liên-ý thừa-chí (2). Bộ-hạ không lượng nổi tình ấy, khiến cho thượng-hoàng tức giận bỏ đi. Ghen ơi ! Bộ hạ làm vua trong một nước mà không khéo thờ thượng-hoàng thì không biết sau này thiên-hạ bảo bộ-hạ là một ông vua thế nào vậy.

Lương thừa-tướng lại lọ rập đầu mà tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! Ngày nay kẻ hạ-thần xin đập đầu ở trước thềm vàng mà giải bày hết mọi lẽ, để bệ-hạ soi-xét. Số là từ khi hữu-hoàng hậu vào cung, bệ-hạ quá yêu, khiến cho được lấn quyền tả-hoàng-hậu, hữu-hoàng-hậu giao-thông với họ tôn-thất, cố ý tập kế đuổi hai vị thân

(2) Tiên ý thừa chí : nghĩa là kể làm sao khéo đón ý hạ mọi mà chiều chuộng hầu-hạ.

vương ra *Đô-man hưng phục* vốn tính gian-hiểm, ai là người không biết, thế mà ngày nay được siêu-thăng, hẳn lọ vệ-đầu bé-đăng, làm nhiều điều trái phép Mỗi khi kẻ bạ-thần diện tấu, bệ-hạ vẫn quá tin hẳn mà không xét, nay lại dùng hai con hẳn làm cửu-môn đề-đốc, bỏ kín thêm cánh, càng chẳng e-nệ nỗi gì. Bệ-hạ là học thành-minh, có sao gần dây khiến bọn quyền-gian dám khinh miệt quốc-pháp.

Vua *Anh-tôn*, bãi triều vào cung, *Phi-giao* hoàng-hậu cố làm ra ý không vui, vua *Anh-tôn* hết sức tìm lời khuyên giải, sau phải truyền chỉ nói thác là có bệnh, không ra ngự triều, cứ hàng ngày ở luôn trong cung với *Phi-giao* hoàng-hậu, cũng chẳng vào thượng-cung thăm thái-hậu nữa.

Lại nói chuyện *Gia-tường* công-chúa phải thì nhớ phụ hoàng, phải thì nhớ thân-mẫu, lại trông thấy em là *Chu-vương* hãy còn ngây dại, càng thêm nỗi xót thương. *Gia-tường* công-chúa và *Triệu-lan* ngày nào cũng vào cung thăm bệnh thái-hậu, còn vua *Anh-tôn* và *Phi-giao* hoàng-hậu thì kể hàng 10 ngày, không bước tới một lần, chỉ sai nội-giám đến vấn-an mà thôi.

Bấy giờ vua *Anh-tôn* không ra ngự triều, bao-nhiêu bản tâu phải đệ vào hậu cung, thành ra quyền-chính nhất-thiết bởi tay *Phi-giao* hoàng-hậu *Đô-man hưng-phục* vào làm thừa-tướng, nội-giám *Mã-thuận* thế lực rất to, hẳn thì nhau với *Uông-kim*, liền đánh chết tại cửa cung, rồi nói ấp là *Đông kim* trúng phong mà chết.

Chúng kết đảng nhau làm bậy, thái-hậu ở trong cung chẳng biết tí gì. Trong bọn nội-giám, chỉ có *Lăng-mậu* nguyên là người cũ, hẳn giả cách xu-nịnh *Mã-thuận*, nhưng thấy việc gì lạ lại vào cung một tâu để thái-hậu nghe.

Một hôm, thái hậu ngồi ở trong cung, chán lác vắng người, mới thở dài mà than rằng :

— Triều-hạ còn ai khổ bơn ta nữa không ? một mình vò-vỏ trong cung, con-cái chẳng nhìn đến ! Ta nghĩ từ khi ta được phong làm hoàng-hậu đến nay, thượng-hoàng vẫn riêng lòng ân-yếm, *Ôn-phi* và *Mai phi* cũng đều có lộng kính-thờ ta. Ngày nay thượng-hoàng bỗng bỏ ta mà đi, ta trông thấy hai đứa con nhỏ (trỏ *Chương* và *Hưng* - bình công-chúa) khóc-lóc thương cha nhớ mẹ, ta càng thêm nỗi đau lòng. Thôi thì một thân cho rồi, chẳng nên thiết sống làm chi nữa !

Thái-hậu nghĩ vậy, đã toan liều mình tự tử, nhưng lại thở dài mà than rằng :

— Khoan đã ! ta còn nhớ những lời thượng-hoàng dặn bảo ta trong khi ra đi, Nếu ngày nay ta chết rồi, thiên-tử nhu-nhược, đến nỗi mất thiên-hạ thì ta đây há chẳng phải là một người đại-tội ở *Nguyên-triều* này hay sao !

Thái-hậu ngẫm-nghĩ hồi lâu, lại khóc mà nói một mình rằng :

— Thượng-hoàng ơi Thượng hoàng không nghe lời ta mà vội truyền ngôi. Lúc đầu thiên-tử làm việc gì, còn hỏi ý thượng-hoàng, thẩm-thoắt chưa được bao lâu, ai ngờ ngày nay chỉ biết có *Phi-giao* hoàng-hậu. Ta còn nhớ thượng-hoàng thuở xưa thật là một người đại-hiền, đối với thánh-mẫu, thần-hôn định tỉnh, không dời bên cạnh mấy khi, nhất là trong khi thánh mẫu yếu-đau thì hết sức thông com thuốc-thang, ta đây cũng theo thượng hoàng mà một lòng tận hiếu. Ai ngờ ngày nay con ta đối với ta, đến nỗi như thế này !

Thái-hậu lại gạt thêm giọt lệ, rồi thở dài mà rằng :

— Con ta khi trước cùng *Hàng-hậu* cũng không phải là không kiết hiếu-thuận, chỉ tại có con *Phi-giao* vào cung mà gây nên nỗi đau đớn này. Con *Phi-giao* từ khi gả mẹ nó xa-vắng, lại càng lộng quyền, làm nhiều điều trái phép. Cứ như lời *Gia-tường* công-chúa nói thì nó lại độc-ác hơn *Lý-cơ* thuở xưa. Ta lo cho nhà *Hoàng-phủ* ta, khó lòng mà bảo toàn được danh-dự vậy.

Thái-hậu nghĩ quanh nghĩ quẩn, nét mặt có ý buồn-rầu. *Gia-tường* công-chúa trông thấy, mới tìm lời khuyên-giải mà rằng :

— Muôn tâu mẫu-hậu ! Xin mẫu-chớ quá nghĩ. Ngày hôm qua, *Triệu-lân* thuật cho con biết việc tôn khám thiên-giám đã tâu với thiên-tử, nói gì xem tượng yêu-tinh biến-hình thì trong cung tất có kẻ nội phản. Vậy nay thiên-tử đang truyền tra xét trong 6 cung đó.

Thái-hậu than rằng :

Yêu-tinh biến-hình, quả có ông bà cũng phải là không khỏi liều-thân, nhưng chỉ sợ không tra-xét ra được mà thôi.

Thái-hậu nói chưa dứt lời thì bỗng thấy nội-giám *Lăng-mậu* hoảng-hốt quỳ xuống mà tâu rằng :

— Muôn tâu thái-hậu ! thật là một việc không may !

Thái-hậu và *Gia-tường* công-chúa đều kinh-ngạc mà hỏi rằng :

— Việc chi vậy ? nhà-ngươi mau-mau nói cho ta nghe.

Lăng-mậu thở một lúc rồi mới tâu rằng :

— Hữu-hoàng-hậu điềm lấy cớ bình đem vào trong cung, ngày đêm tập-luyện, thiên-tử quả tin mà không nghĩ rõi đến chỉ e Hình-vu a. *Lương* thừa-tướng thấy vậy tâu bày mọi lẽ thì thiên-tử có ý hối-hận, lại vừa tức giận, rồi gọi nước mắt mà phán rằng « lũ trẫm như thế, còn nói chi nữa ! Nay nhất-diện ý lời tâu, quan đi các lĩnh đô tiu thượng-hoàng, và nhất-diện tâu với thái-hậu xin nhường ngôi cho *Ân-vương* hoặc *Triệu-vương* để trẫm cũng bỏ đi mà cố tìm cho thấy thượng-hoàng thì trẫm mới được hả dạ vậy ». Các lính thần nghe lời chỉ-phán, đều lấy làm kinh sợ mà phải-phục cả xuống. Bấy giờ *Tê-vương* tâu rằng : « Bệ-hạ vốn là một ông vua nhân-hiếu, xưa nay có điều gì hết đức, mà sao *Lương-trần-lân* dám tâu càn như vậy xin triều-đình phải nghiêm trị cái tội cuồng-ngông phạm-thượng ấy. » *Đô-man-hưng-phục* cũng tâu rằng : *Lương-trần-lân* thật là tội đại-bất-kính !

(Còn nữa)

Certifié Chanrion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1761 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 31 JANVIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

HANOI

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$50 le c/m